

خدا حافظ QS 9000

منبع: اینترنت *

متوجه: حیدر امیران

بسطوري که تابه حال نيز خيلی از آنها گواهينامه های متعددی مثل استانداردهای ISO 9001، ISO 9000، VDA6.1 و QS-9000 را دریافت کرده اند. مسئله لزوم اجرای استانداردهای متعدد و تحمل هزینه های غیرضروری موجب طرح این سوال شد که آیا نیاز توان یک سیستم بالاستاندارد واحد را تدوین کرد؟ به این ترتیب اقدامات و حرکتها برای تدوین یک استاندارد واحد اغاز شد. تا اینکه در اواخر سالهای دهه ۹۰ نیاز به تدوین یک استاندارد جهانی بکسان و واحد برای سیستم کیفیت تامین کنندگان صنایع خودروسازی به یک الام بین المللی تبدیل شد. بدین منظور، گروه کاری بین المللی صنایع خودروسازی یا IATF که در سال ۱۹۹۷ و با حضور AIAG به نمایندگی از ایالات متحده، SMMT به نمایندگی از آلمان، CCFA به نمایندگی از انگلیس، ANFIA به نمایندگی از ایتالیا تشکیل شده است، در یک همکاری بسیار نزدیک با گستره فنی ۱۷۶ سازمان بین المللی استاندارد (که تدوین استانداردهای سری ISO 9000 را به عهده داشته است)، استاندارد موسوم به ISO/TS 16949^(۱) را به عنوان استاندارد بین المللی برای سیستم کیفیت

استانداردهای مشابه نیز در سایر نقاط دنیا مثل انگلیس، فرانسه و ایتالیا تهیه و تدوین شد. بطوری که تا امروز، بیش از ۲۰ هزار تامین کننده مطابق با این استانداردهای تایید شده و گواهینامه دریافت کرده اند. اما صنعت خودروسازی با پایان باختن سالهای دهه ۹۰ میلادی به یک بازار جهانی تبدیل شده است. بطوری که سازندگان و تامین کنندگان صنایع خودروسازی برای حفظ بقا خود، وارد رقبهای بین المللی شده اند و با حتی اخیراً با یکدیگر ادغام و متحده می شوند. مثلاً واقعه مهم ادغام دو شرکت دایملر و کرایسلر و تاسیس شرکتی به نام دایملر - کرایسلر، جریان بین المللی شدن صنایع خودروسازی را شتاب پیشتری داده است.

در این میان، تدوین استانداردهای متعدد و متنوع تامین کنندگان را دچار اضطراب کرد. زیرا با تدوین استانداردهای مختلف سیستم کیفیت، خیلی از تامین کنندگان صنایع خودروسازی من باشند. برآسas هریک از آنها و یا سایر استانداردهای صنایع خودروسازی، ارزیابی و گواهینامه مربوطه را دریافت می کردند، درست همان طور که در جدول شماره یک آمده است.

تفصیل در سال ۱۹۹۴، سه شرکت بزرگ خودروسازی آمریکا بعضی فورده، کرایسلر و جنرال موتورز مجموعه ای از نیازمندی های خود برای سیستم های کیفیت تامین کنندگان که با آنها همکاری دارند را تحت عنوان استاندارد QS-9000 منتشر کردند. این سه شرکت، با تاسیس گروه کاری صنایع خودروسازی^(۲) فعالیتهای خود را برای ارتقاء توان کمی و کیفی تامین کنندگان (SUPPLIERS) همراهی و همراه کردند. در این مورد جالب است که بدایند نا سال ۱۹۹۸ که نسخه سوم استاندارد QS-9000 منتشر شد، از این استاندارد جمماً ۵۰۰ هزار نسخه فروش رفت،^(۳) که این خود گروای استقبال و توجهی فراگیر به موضوع است.

در این میان، در سایر مناطق دنیا حرکتی مشابه حرکت خودروسازان آمریکایی شکل گرفته است. بطوری که طی سالهای دهه ۹۰ سازندگان اروپایی خودرو، نیز استانداردهای مشابه را برای تامین کنندگان خود تدوین کردند. در آلمان، VDA^(۴) یا انجمن صنایع خودروسازی آلمان استانداردی موسوم به استاندارد VDA6.1 را منتشر کرد. از سوی دیگر

هستند که عبارتند از طرح ریزی فرآیند (طراحی فرآیند) و نیز کیفیت در ارایه خدمات بعد از فروش و بازخورهای دریافتی از بازار. بالین حال، هر دو عنصر فوق به طور کامل در استاندارد QS-9000 شرح شده‌اند. بطوری که بکی از آنها در بخش طرح ریزی پیشرفت کیفیت محصول و دیگری در بخش ارایه خدمات آمده است.

صنعت خودروسازی در پایان سالهای دهه ۹۰ به یک بازار جهانی تبدیل شده است.

کلیه انجمنهای خودروسازی اروپا نیز به طور مشترک بر یک از سایر استانداردهای موجود در صنایع خودروسازی موجود در این قاره را به منظور اجتناب از صرف هزینه‌های اضافی برای دریافت گواهینامه‌های متعدد و نیز تسریع جریان تجارت در منطقه اروپا به رسمیت شناخته‌اند.

ادغام دو شرکت دایملر و کرايسلر، جریان بين المللی شدن صنایع خودروسازی را شتاب پیشري پختیده است.

و کبته فنی ۱۷۶ سازمان بین المللی استاندارد تدوین شده است. این استاندارد، نیازمندیهای بیشتری نسبت به استانداردهای QS-9000 و VDA6.1 دارد. بعلاوه، برخی از نیازمندیهای تجدیدنظر شده در پیش‌نویس نسخه سال ۲۰۰۰ استاندارد ISO 9001 نیز در استاندارد ISO/TS 16949 گنجانیده شده است. و این خود، اجرای استاندارد ISO/TS 16949 را نسبت به سایر استانداردهای موجود دشوارتر کرده است.

هدف از تدوین این استاندارد (یا مشخصات فنی)^(۱۲) توسعه و گسترش سیستم‌های کیفیت عمومی است تا از طریق آن موضوعات مثل بهبود مستمر، تأکید بر پیشگیری از عبوب و کاهش تکرار و اتلاف در زنجیره تامین قطعات صنایع خودروسازی نهاده شود. بعلاوه هدف از تدوین استاندارد ISO/TS 16949 آن است که سیستم‌های کیفیت صنایع خودروسازی واجد نیازمندیهای خاصی در هر یک از زمینه‌های زیر باشند:

- نیازمندیهای خاص شرکتها؛
- نیازمندیهای خاص بخشها/ واحدهای

تامین‌کنندگان صنایع خودروسازی تدوین کرد. اخیراً سازندگان آمریکایی خودرو این استاندارد جدید را به عنوان جایگزین استاندارد QS-9000 پذیرفته‌اند. اما سوال اینجاست که آیا با تدوین استاندارد ISO/TS 16949 استاندارد QS-9000 منسخ خواهد شد؟ تفاوت موجود بین استانداردهای QS-9000 و ISO/TS 16949 چگونه می‌توان گواهینامه ISO/TS 16949 را بسته دست آورد؟ بازنگری و اصلاحات نسخه سال ۲۰۰۰ استاندارد ISO-9001 چه تاثیری بر روی سیستم کیفیت خاص صنایع خودروسازی خواهد داشت؟ برای پاسخ به این سوالات، لازم است اطلاعاتی مقدماتی در مورد استانداردهای خاص صنایع خودروسازی داشته باشیم.

۲ - استاندارد VDA6.1

VDA، یا نجمن صنایع خودروسازی آلمان، سیستم کیفیت واحدی را تحت عنوان استاندارد VDA6.1 برای تامین‌کنندگان صنایع خودروسازی آلمان تهیه و تدوین کرده است. اولین نسخه این استاندارد در سال ۱۹۹۱ منتشر گردید و تا زانیه ۱۹۹۹ چهارمین نسخه آن تدوین شده است. براساس استاندارد ISO 9004 این استاندارد VDA6.1 با استاندارد ISO 9000 سازگار است، اما نیازمندیهای اضافه‌تری در زمینه ملاحظات ایمنی و مالی دارد که باید مدنظر قرار گیرد. در VDA6.1 در قسمت M و P^(۱۳) تدوین شده است. قسمت M دارای ۷ عنصر مدیریتی و قسمت P دارای ۱۶ عنصر مربوط به محصول و فرآیند است.

قسمت M از عناصر مشهور استاندارد QS-9000 مثل مسئولیت مدیریت، ممیزیهای داخلی کیفیت و آموزش تشکیل شده است. عنصر هفتم (با Z1) تحت عنوان استراتژی شرکتی (CORPORATE STRATEGY) برروی طرح ریزی تجارتی، اندازه‌گیری و تجزیه و تحلیل داده‌های سربوط به عملکرد تجارتی و نیز رضایت مشتری و کارکنان تمرکز دارد. استاندارد ISO-9000 نیز مه این عوامل را غیر از رضایت کارکنان پوشش می‌دهد. عناصر مربوط به ملاحظات مالی سیستم‌های کیفیت و ایمنی محصول نیازمندیهای جدیدی هستند که در استاندارد VDA6.1 گنجانیده شده است.

عناصر قسمت P (یعنی محصول و فرآیند) این سیستم کیفیت، بالاستاندارد ISO-9000 مشابه هستند. اما تنها دو عنصر در این قسمت جدید

۳ - استاندارد QS-9000

استاندارد QS-9000 براساس استاندارد ISO 9001:1994 تدوین شده و نیازمندیهای آنرا به طور کامل پوشش می‌دهد. در استاندارد QS-9000 نیازمندیهای خاص صنایع خودروسازی به نیازمندیهای عمومی استانداردهای ISO 9000 و با هدف تدوین سیستم کیفیت خاص صنایع خودروسازی اضافه شده است. بهخصوص در بخش‌های مربوط به طرح ریزی کیفیت و کنترل فرآیند ISO 9001 در استاندارد ISO-9000 به طور اساسی تجدید نظر شده است.

استاندارد QS-9000 مشتمل بر ۵ راهنمای مرجع است که برای ارایه راهنمایی‌های لازم در زمینه فنون معرفی شده در این استاندارد بعضی تجزیه و تحلیل عوامل شکست و آثار آن^(۱۴)، فرآیند تایید قطعات تولیدی^(۱۵)، طرح ریزی پیشرفت کیفیت محصول و طرح کنترل^(۱۶)، کنترل فرآیند آماری^(۱۷) و تجزیه و تحلیل سیستم اندازه‌گیری^(۱۸) تدوین شده است.

نیازمندیهای استانداردهای QS-9000 و VDA6.1 بهترین سیستم کیفیت برای صنایع خودروسازی تهیه شده است. فقط ساختار متفاوت این دو استاندارد چالشی است برای تامین‌کنندگان صنایع خودرو که باید مطابقت سیستم‌های کیفیت خود را با این استانداردها، به اثبات بررسانند.

۴ - استاندارد ISO/TS 16949

استاندارد ISO/TS 16949 ISO/TS 16949 با همکاری IATF

سازمانی:
● نیازمندیهای خاص هریک از محصولات /
قطعات.

از سوی دیگر استاندارد ISO 9001 در همه سازمانها ولی استاندارد ISO/TS 16949 فقط برای تامین کنندگان صنایع خودروسازی کاربرد دارد. از سوی دیگر بخش‌هایی که تحت عنوان مکمل نیازمندیهای خاص صنایع به استاندارد ISO 9001 اضافه شده است به شدت مورد توجه و عنايت سایر بخش‌های صنعتی قرار گرفته است. بطوری که در همین زمینه در صنایع هوایی استانداردی به نام AS 9000 و در صنایع مخابراتی استانداردی به نام TL 9000 منتشر شده است.^(۲)

در همین زمینه باید اذعان کرد که هریک از شرکتها نیز می‌توانند نیازمندیهای خود را (به عنوان غربیدار) علاوه‌بر نیازمندیهای عمومی استاندارد ISO 9000 به تامین کنندگان خود تحمل کنند.

استانداردهای QS-9000 و ISO/TS 16949 در نظر گرفتن و توجه به نیازمندیهای خاص شرکتها را به عنوان بخشی از فرآیند عمومی بازنگری قرارداد تفسیر کرده‌اند.

۵ - صدور گواهینامه و صلاحیت میزبان
استانداردهای ISO-9000 و VDA6.1، ISO/TS 16949 صدور گواهینامه باید دارای تایید صلاحیتی فرادر از تایید صلاحیت اخذشده برای صدور گواهینامه ISO 9000 از مراجع تایید صلاحیت (ACCREDITATION BODY) باشند. اما روش بعدست آوردن و ثبت تاییدیه مشابه با استانداردهای قبلی، شامل مراحلی مثل بازنگری مستندات و سوابق، رعایت اصول و ضوابط محیزی و انجام میزی‌های مراقبتی مسنگ است. هر سه استاندارد فوق، مقرر داشته‌اند که صلاحیتهای هر میز، که در تیم میزبان شرکتهای صادرکننده گواهینامه اشتغال دارد باید مطابق با استاندارد مربوطه به تایید و ثبت رسیده باشد. از سوی دیگر فرآیندهای تایید میزبان در استانداردهای فوق مستقاوت است. بطوری که استاندارد QS-9000 داشتن ویژگیهای عمومی برای میزبان مثل داشتن گواهینامه RAB^(۱۴) که مشتمل بر گذراندن ۳۶ ساعته است را الزامی دانسته است. علاوه بر این، داشتن تجربه در صنایع خودروسازی و داشتن تجربه میزی نیز ضروری است. بالاین حال،

استاندارد ISO/TS 169/۴۹ به عنوان استاندارد خاص صنایع خودروسازی با نسخه جدید ISO 9000 سازگار است.

اثر بخشی سیستم‌های کیفیت، فرآنوری و توجه
صرف به کیفیت محصولات است که توسط
مشتری تعیین می‌شود.

الزاماتی است که میزبان استاندارد ISO/TS 16949 باید واحد آن باشند.

میزبان جدید نیز باید حداقل دارای سه سال تجربه کاری در زمینه صنایع خودروسازی باشند که بیش از ۶ سال از آن سه‌ری نشده باشد. این میزبان باید حداقل تجربه هشت میزی شخص اول و دوم را که حداقل طی ۲۴ روز میزی انجام شده، داشته باشد.

در مجموع آموزش میزی کیفیت به میزبان براساس استاندارد ISO/10011 تحت عنوان راهنمایی‌های برای میزی سیستم‌های کیفیت^(۱۵) باید دربرگیرنده سرفصلهای مثل مدیریت میزی، تکنیک‌های کار گروهی و تکنیک‌های مصاحبه باشد. فقط شرکتهای میزی‌کننده واحد شرایط و مراجع اعتباردهی، مجاز به اعزام میزبان به دوره‌های رسمی IATF مستند. به علاوه میزبان باید دوره آموزشی و امتحان آنرا بگذرانند که مشتمل بر بخش‌های تئوری و عملی است. از سوی دیگر، باید به خاطر داشت که گواهینامه میز ISO/TS 16949 به مدت ۳ سال اعتبار دارد.

۶ - برنامه‌های آتی

تعداد تامین کنندگان صنایع خودروسازی که براساس یکی از استانداردهای سیستم کیفیت، گواهینامه دریافت کرده‌اند، در حال افزایش است. از سوی دیگر تقاضا برای دریافت این گواهینامه‌ها نیز باگذر از تامین کنندگان سطح اول به تامین کنندگان سطح درم و سوم نیز در حال رشد و گسترش است.^(۱۶) بطوری که بسیاری از تامین کنندگان صنایع خودروسازی چالش اثبات تطبیق سیستم‌های کیفیت خود بالاستانداردهای متفاوت و دریافت گواهینامه‌های مربوط به آنها را در پیش رو دارند. اما انتصادی ترین راه برای به دست آوردن تأییدهای چندگانه و بین‌المللی در زمینه سیستم‌های کیفیت انتخاب آن دسته از شرکتهای میزی‌کننده است که دارای احتیاج و صلاحیتی‌ای لازم برای صدور چنین گواهینامه‌هایی هستند. زیرا در حال حاضر شرکتهای میزی‌کننده با اختیار داشتن میزبان را بحد شرایط، خدمات گسترهای را در زمینه انجام انواع میزیها و صدور گواهینامه براساس استانداردهای سیستم کیفیت به مشتریان خود ارائه می‌کنند. بطوری که در چنین شرایطی تیم میزی در یک زمان می‌توانند تطبیق سیستم کیفیت شرکت ما را مطابق با استانداردهای

تعداد تامین‌کنندگان صنایع خودروسازی در حال افزایش است.

انجمن‌های خودروسازی اروپا که استانداردهای موجود در این قاره را برای اجتناب از صرف هزینه‌های اضافی برای دریافت گواهینامه‌های متعدد به سمت شناخته‌اند.

استاندارد صنعت خودروسازی است که با استاندارد ISO 9001:2000 سازگار است.

در پایان باید بادآوری کرده که اثربخشی سیستم‌های کیفیت، فراتر از توجه صرف به کیفیت محصولات است که توسط مشتری تعیین می‌شود. بعلاوه یک سیستم مدیریت کیفیت موثر، مزایای دیگری را در سطوح پایین سازمانها به وجود می‌آورد. این منافع از بهبود و افزایش اثربخشی فرایندها و سیستم‌های داخلی سازمانها بدست می‌آید. با این حال تنها یک روش برای کسب چنین مزایا و منافع وجود دارد و آن این است که مدیریت سازمان باید اطلاعاتی عمیق از سیستم‌های مدیریت کیفیت و سازوکارهای آنها داشته و باتامین منابع لازم حمایتها خود را از آن به عمل آورد.

در جدول شماره یک، مقایسه استانداردهای ISO/TS 16949 و VDA6.1، QS-9000 و ISO/TS 16949 ارایه شده است. □

مختلف تایید کنندگان خود موجب صرفه‌جویی در زمان و هزینه‌های مربوطه می‌شود.

جایگزینی با استانداردهای ISO-9000 و استانداردهای صنایع خودروسازی اروپا مثل VDA6.1 جایگاهی است که در آینده برای استاندارد ISO/TS 16949 در نظر گرفته شده است. بعلاوه انتشار نسخه سال ۲۰۰۰ استاندارد ISO 9001 می‌تواند تأثیر زیادی بر این دسته از استانداردهای صنایع خودروسازی داشته باشد. اما اخیراً IATF برنامه‌های را برای انتشار ISO/TS 16949 بعد از انتشار رسمی استاندارد ISO 9001:2000 تدوین کرده است. بطوری که با توجه این کار، استاندارد ISO/TS 16949 بعد از انتشار رسمی استاندارد ISO 9001:2000 تدوین کرده است. بطوری که بالتجام این کار، استاندارد ISO/TS 16949 تنها

جدول شماره یک - مقایسه استانداردهای ISO/TS 16949 و VDA6.1، QS-9000 و ISO/TS 16949

استاندارد مربوطه			
جهت‌های مورد بررسی	تعداد شرکتهای دارای گواهینامه در سراسر دنیا	VDA6.1	ISO/TS 16949
تعداد شرکتهای دارای گواهینامه در سراسر دنیا	۱۳۱۲۸	۷۰۰۰	۰
تعداد ممیزان تایید شده	۲۲۰۰	۵۰۰	۲۰
تعداد شرکتهای ممیزی کننده دارای صلاحیت صدور گواهینامه	۱۱۵	۲۲	۰
سال اولین انتشار	۱۹۹۴	۱۹۹۱	۱۹۹۹
شماره ویرایش معترض یا جاری	چاپ سوم	چاپ چهارم	چاپ اول
اسامن سازندگان اصلی خودرو که اجرای این استانداردها و الجباری اعلام کرده‌اند	فورد	فولکس‌واگن	همه سازندگان
پذیدارندگان استاندارد	آئودی	اصلن خودرو	(MSA)
شرکتهای آمریکایی	سازمان بین‌المللی استاندارد	شرکتهای آلمانی	۱۱ - INTERNATIONAL AUTOMOTIVE TASK FORCE (IATF)

۲ - در این مورد به مقدمه نسخه سوم نیازمندی‌های استاندارد ISO 9000 با مشخصات زیر مراجعه کنید:

QUALITY SYSTEM REQUIREMENTS -

QS-9000: THIRD EDITION

۳ - VDA با ASSOCIATION OF THE GERMAN AUTOMOTIVE INDUSTRY.

۴ - مشخصات فنی ISO (ISO/TS) که مشتمل بر

توافق بین اعضاء کمیته فنی است و اگر توسط $\frac{2}{3}$ اعضاء کمیته تصویب شود برای انتشار پذیرفته می‌شود.

اطلاعات مندرج در این جدول تا ژانویه سال ۲۰۰۰ می‌لادی نهیه و تنظیم شده است. از آنجا که تعداد زیادی گواهینامه استاندارد ISO-9000 در سراسر دنیا صادر شده است، انتظار می‌رود که استاندارد ISO/TS 16949 نیز با مقبولیت زیادی در سراسر دنیا مراججه شود.

WWW.QS 9000.COM

پالوشتها

۱ - AUTOMOTIVE INDUSTRY ACTION GROUP (AIAG)

- ۵ - بسه نرتب M برای MANAGEMENT و P برای PROCESS یا مجموعه دارایی برای مدلریت و فرآیند.
- 6 - FAILURE MODE AND EFFECT ANALYSIS (FMEA)
- 7 - PRODUCTION PART APPROVAL PROCESS (PPAP)
- 8 - ADVANCED PRODUCT QUALITY PLANNING & CONTROL PLAN (APQP)
- 9 - STATISTICAL PROCESS CONTROL (SPC)
- 10 - MEASUREMENT SYSTEM ANALYSIS (MSA)
- 11 - INTERNATIONAL AUTOMOTIVE TASK FORCE (IATF)
- 12 - TECHNICAL SPECIFICATION
- 13 - AEROSPACE SAFETY - TELECOMMUNICATION
- 14 - REGISTRAR ACCREDITATION BODY
- 15 - GUIDELINES FOR QUALITY SYSTEMS AUDITING
- ۱۶ - توجه داشته باشید که استانداردهای سیستم کیفیت خاص صنایع خودروسازی، در ابتدا به تامین‌کنندگان سطح اول این بخش توجه داشته‌اند.

مشاورین سیستم های کیفیت ISO 9000 و ISO 9000

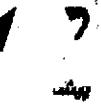
مدیریت زیست محیطی ISO-14000

سلامت و ایمنی غذا HACCP

شرکت تکنار آریه

شرکت پیشبران کیفیت

(دارای مجوز از وزارت صنایع)

تاکنون بیش از ۲۰ شرکت ایرانی شناخته شده ما را به عنوان مشاور خود انتخاب کرده اند

و

موفق به دریافت کواهینامه شده اند .

ماهنه ارتباطات در مدیریت

فعالیت مای فرهنگ انتشارات :

دو ماهنامه ISO9000 و استانداردهای بین المللی

نشانی: خیابان استاد مطهری - پلاک ۱۸۰ - طبقه اول کد پستی: ۱۵۷۶۹

تلفن: ۰۲۶۳۲۹۶ - فکس: ۰۲۶۴۴۳

نرم افزار چاچ سیستم برآورده دری و نمودارها

پایدار تکارش ۱۰/۴ گفت

هدف تکاره با استانداردهای ISO9000

قابل انتساب با نیمه سیدنامه های نمودارها

و نمودارهای داروی تکاره

Behboud System

شرکت مهندسی مهندس
بهبود تکاره

بررسی و تحلیل اطلاعات
دانشگاه تکنیکی اسلامی
آزاد اسلامی

دانشگاه تکنیکی اسلامی
آزاد اسلامی

